

ורכב תאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פרשת נצבים-וילך

מאצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאה ברכות מגנות מפאה קללות

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם" (כט טו)

"למה נסמכה פרשה זו לפרשת קללות? לפי ששמועו ישראל מאה קללות חסר תמים בפרשה זו, חוץ מארבעים ותשע שנאמרו בתורת כהנים, מיד הריקו פניהם ואמרו: מי יוכל לעמד באלו?! מיד קרא אותם משה והיה מפסוק בדברים" (תנחומא א).

בספר 'המנהיג' (בפתחה) כתב שהובת אמירת 'מאה ברכות' ביום כבר נתקנה על ידי משה רבנו, ואף שאמרו חכמים (במדרש י"ח כ"א) שדוד המלך הוא שתקן תקנה זו, פננתם שברבות השנים ששתפחה, ודוד חזר ויסדה.

על פי זאת פרש החיד"א, שדברי פייסו של משה לישראל שהזכרו במדרש היו 'מאה הברכות' שתקן להם כמשקל נגד לקללות, שאם יקפידו על אמירתן יצילו מהקללות, וכדברי הרוקח (ט"ו שכ) שהמברך מאה ברכות גזול ממאה קללות; תשעים ושמונה הכתובות בפרשת כי תבא, ושתיים נוספות שברמזו בפסוק (דברים כח א): "גם כל חלי וכל מכה".

רמז לדברים נוכל למצא בדברי דוד המלך בתהלים (טו ט): "לכן שמח לבי וגיל כבודי אף בשירי ישכון לבטח"; בזכות "לכן" [בגימטריה מאה] ברכות אנצל מהקללות, וממילא ישמח לבי ובשירי ישכון לבטח, ללא נגע ומחלה. ויהי חיים דודי א: 'חמת אגף' תהלים טו

האמונה והצפייה - שתי חובות הן

"ושב ה' אלקיך את שבועתך ורחמך ושב ומבצץ מקל העמים" (ל א)

כתב הרמב"ם (מלקים יא א): "המלך המשיח עתיד לעמד ולהחזיר מלכות בית דוד... ובונה מקדש ומקבץ נדחי ישראל... וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו... הוא כופר בתורה ובמשה רבנו, שהרי התורה העידה עליו שבאמר: 'ושב ה' אלקיך את שבועתך ורחמך ושב ומבצץ מקל העמים'..."

באר הגר"י סולובייצ'יק מבריסק:

דברי הרמב"ם מבאר שאין די להאמין בביאת המשיח אלא יש אף חיוב נוסף: לצפות לו, וכפי שאנו אומרים בתפלת שמונה עשרה: "כי לישועתך קוינו כל היום".

משום כך האני מאמין העוסק בביאת המשיח נאמר בסגנון 'שקלא וטריא': 'אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שבא'. לכאורה אף את 'תור האני מאמין' נתן היה לנסח באופן זה, כגון: 'אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצוותיו ומעניש לעוברי מצוותיו, ואף על פי שמצינו צדיק ורע לו

'תשובה גדולה' על מלה קטנה

"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום..." (ב א)

אחד מהמכשולים העומדים בפני המבקש לשוב בתשובה, הוא התמקדותו בהטאים הנראים בעיניו כמשמעותיים, תוך כדי שהוא מתעלם מחטאים שנראים בעיניו כקלים. כדומה לכך ענית אמן; יש הטועים לסבר שאין צורך לשוב בתשובה על אי ענית אמן, אולם המקובל רבי מאיר הפנה פאפירש מגורי האר"י מלה כי כה חמור עוון זה, עד שיש לעשות 'תשובה גדולה' עליו. ואלו דבריו:

"צריך תשובה גדולה למי שאינו עונה אמן - ואף שרק פעם אחת לא ענה - דהינו כששמע איזה ברכה אפלו על פירי, או שמברך חברו על איזה מצוה, ומכל שכן בתפלת הש"י... ובדווי אשמנו שבכל יום יוריד דמעות על אותו אמן שלא ענה".

אור השיר ז יח-ט

'אמן בקול' פנגד 'חטא בקול'

"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך" (ב א)

דרש רבי שלמה זלמן ארונגייזר רבה של שאמלוי:

בגמרא (יומא פ"א ב) מברך שתשובתו של האדם תשלם, רק לאחר שיזדמן לפניו אותו חטא שחטא בו. באותו מקום ובאותה שעה שחטא. כאשר אז תגבר ולא יחטא יוכח כי תשובתו אמתית. על פי זאת יש לומר, כי אדם החפץ לשוב בתשובה שלמה עליו לקיים מצוות באותה תכונה שבה חטא. לפיכך מי שעבר עברה בפרהסייה, תקנתו תהיה פאשר מדה כנגד מדה יתפלה ויענה 'אמן' בקול בבית הכנסת, מבלי להתבייש מפני המלעיגים עליו. אם יעשה כן, יוכיח בכך ששב בתשובה שלמה.

דרשות להם שלמה לשבת טובה

ורשע וטוב לו - עם כל זה אני מאמין. מדוע אפוא דוקא את העקר העוסק בביאת המשיח תקנו בלשון זו? משום שכאמור, בא הדבר להדגיש יסוד אמונה נוסף שנגלל בו, והוא הצפייה לגאולה. לפיכך לאחר שהצהרנו על אמונתנו בביאת המשיח, אנו מוסיפים ומצהירים על צפייתנו התמידית לבואו.

קבץ האמון אלול-תשרי ח"כ; פניני רבנו הגר"י עמ"פ

תפלת משה עשתה מחצה

"ויאמר אלהים בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" (לא ב)

דרש רבי פינחס הלוי הורוויץ רבה של פרנקפורט:

'שכר למביאי ה' ולא חלילה' ענין למביאי ה'

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (לא יב)

בגמרא (תנ"ג א) אמרו: "טף" - למה באין? כדי לתן שכר למביאי ה'. וכתבו התוספות (שם ד"ה פ"ד): "ועל זה סמכו להביא קטנים בבית הכנסת".

כתב על כך רבי מנחם די לונגאנו:

אל לו לאדם להביא את ילדיו הקטנים לבית הכנסת, אלא אם כן יודעים הם להזהר בקדושת בית הכנסת ואינם מפריעים למתפללים. ואולם מי שילדיו מזלזלים בכבוד בית הכנסת ומשתובבים בו, תחת שיקרא בו: "לתן שכר למביאי ה'", יש לקרא עליו: "לתן ענין למביאי הים" חס ושלום. דומה הדבר למי שנוקב על לו פגישה בהיכל המלך והביא עמו את עבדו השוטה. והנה, עבד זה בזה בסעוד הנשגב את המלך לעיני כל. הלא בודאי לא יעניש המלך את העבד שאינו אחראי למעשיו, כי אם את האדון שהביאו. כך מי שמביא את בנו הקטן המזלזל בכבוד בית הכנסת, יעניש המביא ולא הקטן שאינו בר דעת.

האדמו"ר רבי יוסף גרינגולד מפאפא הוסיף ואמר כי הדברים אף נרמזו בדברי הגמרא:

תמהה הגמרא: "טף למה הן באין" - לשם מה הוצרך הכתוב להשמיענו שיש להביא אף את הטף, הלא אם האנשים והנשים הצטוו לבא, בודאי לא ישארו את הטף לבדם בביתם?

והשיבה: "כדי לתן שכר למביאי הים" - בא הכתוב ללמדנו כי אין להביא את הטף, אלא באופן שמביאי הים יקבלו על כך שכר, דהינו כדי לחנכם לענות אמן ושאר דברים שבקדושה. אף אם חלילה נוכחותם מפריעה למתפללים יענישו מביאי הים בסבתם, ומוטב אפוא שישארו בביתם.

שתי ידות [ונציה שיע"ח] דף ק"ז; יח"י יוסף שבת טובה

במסכת שבת (ק"ט ב) אמרו חכמים: "מאי אמן? א-ל מלך נאמן". ובאר המהרש"א (ח"א שם) שהעונה אמן מעיד: "כי שם א-ל-ל שנקרא בו הקדוש ברוך הוא בכל השנה [הא-ל הקדוש], ושם מלך שנקרא בו בראש השנה ויום הכפורים [המלך הקדוש] - הוא נאמן ואמתי".

יהודי יקר! הקפד על אמירת ברכות השחר בחברותא בימים אלו, ובכך תפתח את יומך בעדות השיבת במיחד לימים אלו - שהקדוש ברוך הוא הנו: 'א-ל מלך נאמן'.

המלך!

